

Vivències

Ramon Puig Coromines



TONI TERUEL I BARBERÀ

Temps d'infantesa. Memòries

Tabarca Llibres, S.L.
València, 2019

Després de la lectura relaxada del llibre *Temps d'infantesa. Memòries*, de Toni Teruel i Barberà, he considerat interessant de fer-ne una ressenya per a la revista *LLENGUA NACIONAL*, sobretot perquè el seu autor, vilatà de sempre d'Algemesí, és un home altament compromès amb la nostra llengua i profundament conegedor no sols de com s'ha anat desenvolupant la seva ciutat sinó també de tots els principals fets que conformen els Països Catalans.

Tot en aquest llibre és «vivència personal de fets», a partir dels anys cinquanta del segle passat, uns anys molt marcats per la repressió del règim totalitari establert pel cop d'estat feixista, assentat en un context ancestral que no ajudava gens ni mica a superar endarreriments i privacions de les bases ciutadanes.

A mesura que hom es deixa portar per Tonet (protagonista del llibre i biògraf de l'autor), coneix, primer de tot, el seu entorn familiar, veïnal, amical, festiu, religiós, esportiu..., i fa feredat adonar-se de les restriccions que hagueren de passar els seus coetanis en aquella fosca dictadura franquista.

No es tracta d'una novel·la o narració convencional amb argumentació usual, és clar. En aquest llibre tot gira entorn del que Tonet sap i ha viscut; per això li escau el subtítol *Memòries*, de fets alguns d'ells ja dits per altres o a tot arreu, però als quals d'altres del seu reduït àmbit personal i de mà pròpia, que l'autor organitza i els dóna forma perquè hi perduren. És, per tant, un llibre de lectura recomanada, sobretot per als seus conciutadans: moltíssims s'hi veuran reflectits i certificaran que el llibre és un

solemne homenatge a la seva ciutat i a la seva gent. Tots, fins els nouvinguts, hi descobriran com amb gran esforç s'hi han forjat les tradicions, els costums i les festes, i s'han consolidat les vies de comunicació, l'economia i tota mena d'activitat que s'hi duu a terme.

Personalment, aquest narrador m'ha fet posar la pell de gallina en molts passatges del llibre, car no edulcora els crus fets ni hi posa vaselina perquè la lectura llisqui. Per exemple, descriu amb tot detall la matança del bestiar, incidint en les porquejades populars; narra com els venedors ambulants recorrien diàriament el carrers; evoca les arts cinematogràfiques i musicals de la seva joventut, que es poden recuperar en la xarxa amb les tecnologies actuals i que, des de la llunyania, fan esgarrijar els qui en gaudiren en aquells moments; descriu minuciosament la construcció dels cadafals de la setmana taurina, els moments d'esbarjo de la seva colla i, per no defugir l'objectivitat, alguns fets tan durs com l'accident d'avió a Eivissa del 72 o el lamentable sinistre en les festes del 78. És un Tonet optimista, garlaire i ple de dinamisme que amb la memòria i amb eloqüència s'esplaia en un extens vocabulari referent als oficis, al ramat, als costums i a les festes. De mica en mica, hom va entrant en un món al·lucinant ple de llum musical, esportiva, festiva, religiosa... Fa notar que en el fet religiós té una cabdal rellevància la festa de la Mare de Déu de la Salut, declarada Patrimoni Immaterial de la Humanitat. A part de les celebracions litúrgiques, són molt significatives les danses

(en Tonet és un ballador de dècades de les Llaurodores), entre les quals destaca la típica Muixeranga, genuïna del seu poble.

L'autor escriu en tercera persona: fa de mestre de cerimònia. I impregna de credibilitat perquè, malgrat que prioritza fets particulars i focalitzats en el seu municipi, és i ha estat sempre un home de ment oberta al món. Mitjançant el seu personatge —Tonet, protagonista omniscient—, ens descobreix gent lligada a la terra, homes plens de bondat, amb sentit de país i amants de la llengua i la literatura, compromesos en la llibertat i dispensadors d'humanitat.

A més, del llibre cal agrair la bona organització del tractat, la contextualització i distribució temporal, la impressió i l'acurada maquetació editorial a càrrec de l'empresa Tabarca Llibres. També l'extens glossari (pp. 243-302), que unifica un tractat dins la diversitat dialectal.

Si al llarg del text constatem un coneixement de la llengua i del poble que la parla, amb tradicions i costums, el treball i la vida rural des dels començaments dels anys cinquanta fins a la dècada dels setanta, als oficis i la gent que hi feien veïnat, a la fi l'autor dedica un capítol a homenatjar la seva mare, present al llarg de tota la narració descriptiva, en el centenari del seu natalici i els quaranta-set anys del traspàs —com s'indica en la dedicatòria—, que va ser tot un exemple de lliurament durant l'etapa d'infantesa i primera joventut del protagonista, Tonet.

I acaba el darrer capítol amb la crida a l'assumpció de les arrels per a les noves generacions i els aplegats, perquè tothom s'integri i s'esmerci per continuar fent poble, amb els costums i la llengua que li són propis. Perquè això serà la manera particular de fer país.

El glossari que tanca el llibre intenta mostrar la diversitat lèxica que es manifesta en diferent grau arreu del territori lingüístic. La font és purament normativa; tanmateix, l'ús de vegades no és l'habitual i l'autor ha considerat d'insistir-hi per tal de col·laborar a la intenció pedagògica d'un text que pretén ser formal. |



**Llengua
Nacional**

Nom _____ Cognoms _____ NIF _____

Adreça _____

Codi postal _____ Població _____ Comarca _____

Telèfon _____ Adreça electrònica _____

Signatura

Subscripció a la revista trimestral LLENGUA NACIONAL pel període d'un any, prorrogable, si no hi ha ordre en contra, en la modalitat de: 50€ = soci protector 35€ = soci numerari 25€ = subscriptor regular

FORMES DE PAGAMENT

ingrés directe al compte ES24 3025 0005 8514 3327 9541 (Caixa d'Enginyers)

IBAN _____

Adreceu aquesta butlleta a: Associació LLENGUA NACIONAL / C. de Sant Pere Més Alt, 25 / 08003 Barcelona o bé faciliteu-nos les dades a l'adreça electrònica info@languanacional.cat